

Triniaeth endosgopig hyblyg ar gyfer cod argegol

25 Chwefror 2015

Beth mae NICE wedi'i ddweud?

Mae [triniaeth endosgopig hyblyg ar gyfer cod argegol](#) yn ddigon diogel ac yn gweithio'n ddigon da i'w defnyddio yn y GIG.

Dim ond gweithwyr iechyd proffesiynol sydd â phrofiad arbenigol o [endosgopau ymyriadol](#) ac sydd wedi'u hyfforddi i roi'r driniaeth hon ddylai ei chyflawni.

Beth mae hyn yn ei olygu i mi?

Dylai eich gweithiwr iechyd proffesiynol esbonio'r hyn y mae cael y driniaeth hon yn ei olygu yn llawn a thrafod y manteision a'r risgiau posibl â chi. Dylech hefyd gael gwybod sut i gael rhagor o wybodaeth am y driniaeth. Dylai hyn oll ddigwydd cyn i chi benderfynu a ydych am gael y driniaeth hon ai peidio.

Sylwadau eraill gan NICE

Dyweddodd NICE y gallai'r driniaeth hon helpu pobl sydd â symptomau difrifol oherwydd eu cod argegol a phan nad yw mathau eraill o driniaeth yn bosibl.

Y cyflwr

Mae cod argegol yn ffurfio pan fydd leinin y ffaryncs (y tiwb sy'n mynd o gefn y trwyn a'r geg i ben uchaf yr oesoffagws, neu'r corn gwddf) yn gwthio drwy wal gyhyrol y ffaryncs. Bydd hyn yn ffurfio cod lle gall bwyd ymgasglu.

Mae cod argegol yn ffurfio yn bennaf mewn pobl hŷn ac mae'n achosi anhawster wrth lyncu. Mae symptomau eraill yn cynnwys cyfogi bwyd sydd heb ei dreulio, oglau drwg ar yr anadl, crygni a pheswch cronig. Mae'n bosibl y bydd yn achosi problemau gyda'r ysgyfaint, er enghraifft haint difrifol ar y frest, oherwydd gall cynhwysion y cod gael eu tynnu i mewn i'r ysgyfaint. Os yw'r god yn mynd yn fwy, gallai'r symptomau waethygu a gallai'r unigolyn ddioddef o ddiffyg maeth. Mewn nifer fach o gleifion, gall canser ddatblygu yn y god.

Mae'r driniaeth safonol ar gyfer cod argegol yn cynnwys llawdriniaeth agored i'r gwddf er mwyn tynnu'r god. [Defnyddir llawdriniaeth endosgopig](#) hefyd er

mwyn rhannu'r wal rhwng y god a'r oesoffagws gan ddefnyddio gwres, laser neu styffylau. Mae'r technegau hyn yn defnyddio endosgop anhyblyg. Mae NICE wedi ystyried defnyddio [triniaeth endosgopig hyblyg ar gyfer cod argegol](#) fel opsiwn triniaeth arall.

Y driniaeth

Caiff y driniaeth ei chynnal fel arfer pan fydd y claf ar ddiun ond wedi'i lonyddu neu o dan anesthetig cyffredinol. Ei nod yw gwella'r gallu i lyncu drwy ehangu agoriad y god fel nad yw bwyd yn ymgasglu ynddi.

Caiff endosgop hyblyg ei ddefnyddio i archwilio'r corn gwddf. Mae offer arbennig a gaiff ei basio drwy'r endosgop yn rhannu'r wal rhwng y god a'r oesoffagws. Caiff tiwb ei fewnosod drwy'r trwyn ac i mewn i'r stumog yn ystod y driniaeth, ac efallai y bydd angen ei adael yno am gyfnod byr ar ôl y driniaeth. Efallai y bydd angen mwy nag un driniaeth i wella'r symptomau.

Gan fod modd cyflawni'r driniaeth pan fydd y claf wedi'i lonyddu, gall fod yn ddefnyddiol i bobl na allant gael anesthetig cyffredinol oherwydd cyflyrau eraill. Mae'r driniaeth yn defnyddio endosgop hyblyg yn hytrach nag un anhyblyg, felly gall fod yn ddefnyddiol i bobl na allant symud y gwddf rhyw lawer neu sy'n dioddef poen wrth symud y gwddf.

Manteision a risgiau

Pan edrychodd NICE ar y dystiolaeth, penderfynodd fod y driniaeth yn ddigon diogel a'i bod yn gweithio'n ddigon da i'w defnyddio yn y GIG. Roedd yr wyth astudiaeth a ystyriwyd gan NICE yn cynnwys cyfanswm o 508 o gleifion.

Yn gyffredinol, dangosodd yr astudiaethau nad oedd y rhan fwyaf o gleifion wedi cael problemau llyncu, neu fod eu llyncu wedi gwella'n sylweddol, ar ôl y driniaeth. Cafodd y gwelliant hwn ei gynnal (trefnwyd i weld y cleifion eto rhwng 13 a 43 mis ar ôl y driniaeth).

Dychwelodd y problemau llyncu mewn 39 allan o'r 210 o gleifion, ond roedd triniaeth bellach yn effeithiol ar y cyfan.

Dangosodd yr astudiaethau fod y risgiau canlynol yn gysylltiedig â'r driniaeth:

- tyllau bach yn yr oesoffagws mewn 13 allan o 241 o gleifion

- gwaedu mewn 3 allan o 167 o gleifion, yr oedd angen trallwysiad gwaed ar un ohonynt
- crawniad yn y gwddf mewn un claf
- haint mewn pedwar claf allan o 41
- niwmonia mewn un claf ar ôl tynnu tiwb anadlu.

Os hoffech wybod rhagor am yr astudiaethau, gweler y [canllaw](#). Gofynnwch i'ch gweithiwr iechyd proffesiynol esbonio unrhyw beth nad ydych yn ei ddeall.

Cwestiynau i'w gofyn i'ch gweithiwr iechyd proffesiynol

- Beth yn union yw'r driniaeth hon?
- Beth yw'r manteision posibl?
- Beth yw'r tebygolrwydd y bydd y manteision hynny yn berthnasol i mi? A allai'r driniaeth wneud i mi deimlo'n waeth?
- A oes triniaethau eraill ar gael?
- Beth yw risgiau'r driniaeth?
- A yw'r risgiau'n fach neu'n ddifrifol? Pa mor debygol ydynt o ddigwydd?
- Pa ofal y bydd ei angen arnaf ar ôl y driniaeth?
- Beth sy'n digwydd os aiff rhywbeth o'i le?
- Beth allai ddigwydd os na chaf y driniaeth?

Egluro termau meddygol

Endosgopau ymyriadol

Triniaeth sy'n cynnwys defnyddio endosgop; tiwb tenau â camera ar ei ben.

Llawdriniaeth endosgopig

Caiff endosgop ei fewnosod yn y geg a'i wthio i lawr y corn gwddf i'r stumog neu'r coluddyn i gwblhau'r driniaeth.

Ynglŷn â'r wybodaeth hon

Mae [canllawiau ymyriadau](#) NICE yn rhoi cyngor i'r GIG ar ddiogelwch triniaeth a pha mor dda y mae'n gweithio.